

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrta leta 3-50 K, mesečno 1.20 K,
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrta
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrta leta 4-80 K

Posredovna številka 18 v.

Reklamacije so poštne proste
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna petit-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.,
večkrat po dogovoru.

126. številka

V Ljubljani, v soboto, dne 20. novembra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
"Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljke
naročila an list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvu
"Rdečega Prapora", Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Delavci Ljubljane in okolice!

V nedeljo, 21. t. m. ob 1/2 10. dopoldne je v
veliki dvorani "Mestnega Doma"

javen shod

jugoslov. socialne demokracije

na katerem bodo govorili

delegatje in gostje jugoslovanske konfe-
rence iz Zagreba, Sarajeva, Belgrada i. t. d.

Ker je pričakovati velike udeležbe, si je treba
prej oskrbeti vstopnico, ki jo dobi vsak, kdor pride
pravočasno, v upravištvu "Rdečega Prapora" ter
pri zaupnikih stranke.

Socialisti in prijatelji delavstva!

Da počastimo goste, ki se udeležijo jugoslo-
vanske konference, priredimo

v ponedeljek, 22. t. m. ob 8. uri zvečer
v veliki dvorani "Narodnega Doma"

koncertno akademijo

pri kateri sodelujejo gđc. Lvova in gosp. Vula-
ković od slov. opere, gosp. Danilo od slov.
drame, pevci slov. del. pevskega društva "Slavec"
in Slovenska filharmonija pod vodstvom gospoda
Talicha.

Sodrugii! Pridite, da izkaže ljubljansko de-
lavstvo svojim dragim gostom čast, kakor se spodobi!

Vstopnice po 1 K za osebo in 50 vin. za
družinske člane se dobe v upravištvu "Rdečega
Prapora" in pri zaupnikih.

Jugoslovanska konferenca.

Le še nekoliko ur bo minilo in pozdravili
bodemo v Ljubljani svoje drage goste, ki prihajajo,
da z nami skupno izvrše delo politične in kulturne
potrebe, v sled tega delo zgodovinske važnosti, naj
je tudi oblika, v kateri se pojavlja in opravlja,
enostavna in skromna. Zbrali se bodo zastopniki
vseh jugoslovanskih socialno-demokratskih strank
avstro-ogrske monarhije, poleg svojih Slovencev in
Hrvatov iz avstrijskih pokrajin bodo imeli med
sabo sodruga iz Hrvatske in Slavonije, iz Bosne
in Hercegovine, posetili nas bodo gostje iz Srbije,
iz Avstrije, s Češkega. Imeli bomo prave praz-
nične dni.

Potreba sadanjosti in misel na bodočnost je
privabila zastopnike organiziranega delavstva vseh
Jugoslovancev v Ljubljano. Resna je naloga, ki si
jo je nadelala konferenca in na resen način jo hoče
izvršiti. Predolgo je bilo jugoslovansko vprašanje
zagrnjeno z meglo utopij, predolgo je imela senti-
mentalnost na eni, šovinistična strast na drugi
strani prvo besedo. Ne ene druge poti noče nasto-
pati socialna demokracija in ne zaradi mode, tem-
več zaradi nujne življenske potrebe se bavi soci-
alna demokracija z vprašanjem, kateremu pravimo
jugoslovansko. Trezno gre na delo in niti za hip
noče zapustiti realne podlage, na kateri se razvija
življenje.

Konferenca se ima baviti s politično in s
kulturno stranjo jugoslovanskega problema, čigar
obstane se ne da tajiti, ko postajajo vsaj posa-
mezni njegovi elementi od dne do dne aktualnejši.
Stvar ni socialni demokraciji nova; saj so se po-
samezne stranke že davno bavile z njo in na vseh
zborih zadnjega časa se je izražala želja, da bi se
priredil sestanek vseh prizadetih faktorjev, kjer bi
se vsestransko premočnil položaj in se določila
enotna taktika za vse slučaje, v katerih je koristna
in potrebna. Letošnji kongres v Ljubljani je pa
izvrševalnemu odboru naravnost naložil, sporaz-
umeti se z ostalimi bratskimi strankami in sklicati
konferenco. Po odstranitvi različnih težav, ki so
jih večnoma provzročile politične homatije, se je
to končno posrečilo in jutri začne konferenca
svoje delo.

Prvo vprašanje, ki se vrine strogemu kriti-
čarju, je seveda to: Ali je Jugoslovanstvo sploh
kaj stvarnega? Ali ni to samo iluzija?

In drugo: Ali se ima, ali se more socialna
demokracija s svojega načelnega stališča baviti s
takim vprašanjem?

Lahko je mogoče, da se ne strinjajo mnenja
vseh prizadetih. In v resnici opazujemo nasprotja,
ki so včasih tako velika, da bi človek obupal sploh
nad bodočnostjo jugoslovanskih plemen. Taki so
bili dolgotrajni boji med Srbi in Hrvati. Tako je
še vedno n. pr. stališče Starčevićancev na Hrvat-
skem, take so ideje Velike Hrvatske, Velike Sr-
bije i. t. d. In tak je slovenski separatizem, ki je
v raznih krogih še vedoma ali nevedoma utrjen.
Vse to bo morala konferenca razglabati, kajti no-
beno dejstvo se ne sme prezreti, ako se hoče bo-
dočnost graditi na trdnih tleh. In socialna demo-
kracija ni nikdar postavljala svojih stavb v zrak.
Toda stranka in njeni zaupniki bodo morali samo-
stalno, po svojem najboljšem znanju in prepričanju
rešiti svojo nalogo, ne da bi se udali predsodkom
kogarkoli. A če bodo tako ravnali, smo prepri-
čani, da pridejo do zaključka, da je Jugoslovanstvo
realnost, ki ima sicer še nejasne obrise, toda živo
in zdravo jedro, hrepeneče po razvoju.

Politične in kulturne razmere posameznih jugo-
slovanskih plemen imajo pač poseben značaj. Pri-
merjanje s položajem drugih narodov v preteklosti
ni posebno plodno; zgodovina ne pozna kongru-
entnih pojavov, temveč ustvarja vedno novo. Naša
naloga ne more biti iskanje vzorov v historiji, ne
oponašanje nekdanjih dogodkov in nobena senti-
mentalnost nam ne omogoči pozitivnega dela. Fa-
talizem bi nam pa sploh odprl prezgoden grob.

Doslej so južni Slovani ne je politično, ampak
tudi narodno razdeljeni in le slepec bi mogel pre-
zreti, da je to škodovalo vsem. A ta razkosanost
ni škodljiva le Jugoslovonom samim, temveč tudi
ovira splošen kulturni napredek, ki je le tedaj
popoln, če so ga deležni vsi deli. Da so Zamorci
zaostali v kulturi, ni le izguba Zamorcev, temveč
je izguba človeštva. Politična razkosanost je stvar,
ki je ne morejo meninici tebinici odpraviti. Jugo-
slovani sami. Prezirati sile, ki posegajo v življenje
narodov, bi bilo nespametno. Zlasti pa ne more
svojega političnega življenja povoljno urediti plemo,
ki ne more porabiti vse svoje moči. Demokratične
uredbe so prvi pogoj, da se more narod uspešno
bojevati za svoje cilje in se varovati sovražnih na-
padov. Splošna in enaka volilna pravica je ne-
izogibno sredstvo v takem boju in bo morala biti
prva zahteva konference za vse dele. Šele po pri-
boritvi splošne in enake volilne pravice se Jugo-
slovani lahko podajo v boj za druge politične cilje.

Veliko bolj pa lahko vplivajo narodi sami na
nepolitični del svojega narodnega življenja. Prav
to se je pa pri Jugoslovanih doslej najbolj zane-
marjalo; sto let se govori in poje o jugoslovanski
vzajemnosti, a skoraj ničesar še niso storili tako-
zvani merodajni faktorji, da bi se slavljena vza-
jamnost kakorkoli realizirala. Zakaj najbolj naidu-
šeni proroki so vedno mislili, da je politično zedi-
njenje prvi pogoj. V resnici je pa ravno narobe.
Čakati na trializem ali na kaj podobnega, je lahko.
Vprašanje je pa, če imajo narodi toliko časa in
tako ugodne razmere, da lahko hladnokrvno čakajo
na tisto, o čemer nihče ne ve, kdaj da pride.

Ta prevdarek pa pokazuje konferenci veliko
nalogo, katere so se doslej komaj posamezni za-
nešenjaki od daleč, prav od daleč dotaknili. In če
se posreči konferenci tudi to delo, tedaj se lahko
pravi, da je bila res zgodovinskega pomena.

Prepričani smo, da bo konferenca izvršila, kar
pričakuje od nje organizirano delavstvo.

Dijaške kuhinje.

Dalje.

Število učencev je naraščalo in tudi število rev-
nih dijakov. Ti so dajali navadno največji kontin-
gent nadarjenih. Zasnovele se se po zgledu ljud-
skih kuhinj dijaške kuhinje. Te vodijo v enem
mestuposvetnjaki, v drugem duhovniki, učitelji vero-
uka na dotičnih gimnazijah. Dosti je revežev, ki
iščejo hrane v teh dijaških kuhinjah. Dobri ljudje
dajejo denar, da se prehranijo najrevnejši. Ti fantje
imajo toliko apetita! In tako ljubo je to ubogo
mlado življenje! — Človek rad dá, kar more dati,
posebno, če je bil sam enkrat reven dijak. Kdo
vpraša, ali so fantje, ki pridejo na hrano, židje, pre-
testantje, katoliki, kdo vpraša, ako so sinovi kleri-
kalnih, liberalnih, soc.-demokratskih staršev? Lačni
so, reveži so in pravico imajo, od družbe zahtevati,
da jih preživlja, če posamezni starši niso v stanu
prerajati svojih otrok do gotove dobe! — Sedaj so
srednje šole odprte tudi deklicam. Koliko izbornih
talentov še živi v revnih razmerah, katerim bi dobro
organizirana dijaška kuhinja pripomogla do večje
omike, do strokovnjaštva, ki zahteva višje studije.
Vsakega izobraženca dolžnost je, da pomaga siriti
krog izobraženstva v narodu. Ta izobraženost more
v vsakem oziru dobro vplivati na dobrobit skup-
nosti, družbe naroda. Tu se ima kazati medsebojna
pomoč in na teh kozmopolitičnih tleh naj se po-
kaže v najlepšem svitu.

Medsebojna pomoč ni samo stvar čuta, srca.
Ona hoče doseči pameten smoter. Fantovski kon-
vikti so imeli začetkoma smoter, sploh izrejati revne
talentirane fante v času gimnazijskih nauk. Po-
zneje so ukrenili škofje, da imajo konvikti skrbeti
za izrejo bodočega duhovništva. Proti temu ni ugo-
varjati, dasi ne bi bilo najhujše, ako duhovnik
kmetu, ki ga dobro redi, tudi s tem kaj vrača, da
plačuje doneske za konvikt, v katerem se izreja
tudi kak fant, ki potem izvoli posvetno kariero.
Tudi družih delavcev je treba narodu; v sedanjem
času duhovnik ni tako važen činitelj kakor v sred-
njem veku, ko je vodil po njem zasnovano fevdalno
gospodarstvo. Marsikateri posvetnjak je kdaj pod-
piral fanta, ki je šel potem v lemenat, pa mu tega
ni štel v greh. Tedaj bi človek dejal, da tudi glede
na konvikte, izdržane od duhovnikov, ne bi smel
veljati oskosen princip; smoter te združne po-
moči je, da se nadarjen revež varuje gladi in se
mu daje varno drugo zavetje v času, ko se ne
more sam zase skrbeti. — Le da pride naprej,
kamor ga vleče nagnenje, ali tudi usoda. Konvikti

so lahko ozkosrčno zasnovani, dijaške kuhinje morajo temeljiti na široki podlagi. Duhovniki zalagajo kuhinjo, n. pr. v Novem Mestu največ z doneski v živilih, v denarju; posvetnjaki ne store tega v tej meri; ali pa imajo duhovniki pravico zahtevati, da se pri oddaji hrane le njih volja upošteva, da smejo le oni predpise dajati za sprejem dijakov, ali ni temveč merodajna le dobra nadarjenost ter reva, ker zadržanje dijakov itak, cenzurira gimnazijsko ravnateljstvo in učiteljstvo?

Dalje prih.

Kako znajo naši krščanski socialci — „organizirati“?

Te dni sem dobil v roke knjizico, ki ima naslov:

«Protokoll über die Verhandlungen des I. Kongresses der christlichen Gewerkschaften Oesterreichs. Wien 31. Jänner — 2. Februar 1909».

Na strani 36. pa me je posebno zanimal odstavek: «Slovenska krščanska strokovna društva». Tam se pravi to-le: Krščanskih delavskih organizacij na Slovenskem je 12, in sicer so imele, oz. imajo članov;

	Podatki oz. Vredn.	stevilo članov
	1907	1908
1. Delavci kropske industrijske družbe, Jesenice	1	300 971
2. Papirniški delavci, Vevče	3	703 508
3. Slamnikarski delavci	1	— 206
4. Delavci iz tovarne za lep	1	204 204
5. Strokovno društvo kranjsko	12	200 200
6. Peči ljubljani	1	200 200
7. Tekstilni delavci v Ljubljani	1	103 150
8. Lesni delavci v Ljubljani	1	124 124
9. Trgovske služe	1	20 120
10. Čevljarji v Trzinu	1	86 73
11. Rudarji v Idriji	1	— 50
22. Rudarji v Kečevju	1	— 40

S ponosom se z oziram na gori objavljeno statistiko pripoveduje v tajniškem poročilu, da je na Jesenicah poskočilo število od 300 — na 971!

Ali je pa res, kar je tu navedeno?

Konstatiram samo to, da je laž, da bi imeli klerikalci, oz. krščanski socialci sploh kako mizarško ali kako pekovsko organizacijo v Ljubljani. Nafarbali so torej lahkoverne Dunajčane prav pošteno. — Jeseničanje naj pa povedo, če ni predebelo, kar se piše o 971 članih ajmoharskega društva na Jesenicah. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah na Savi in Javorniku se je pokazalo: koliko jih je! O številu organiziranih «krščanskih» rudarjih v Idriji in Kečevju odzvamem O stran; pet oz. štiri bi se imelo prav glasiti . . . itd. itd.

Krščanski socialci in klerikalci so sploh paten-tirani lažnjivci. Vredno se mi je zato zdelo, da podam zopet en krepak dokaz zato!

Delavci! Le oglejte si jih! A. Kristan.

Dopisi.

Spodnja Šiška. (Razžaljeni mesarji.) Sodnijska obravnava v tej zadevi se je nadaljevala dne 12. t. m. dopoldne. Obtoženca Franja Borštinarja je danes zastopal dr. V. Pegan. Kot nova priča izpoveduje fin. svetnik Zajc, ki je tudi občin. odbornik v Spodnji Šiški, da se je v občinski seji z dne 16. oktobra t. l. pri debati o nakladi na meso oglasil za besedo tudi občinski odbornik Borštinar, ki je dejal, da se v Šiški prodaja meso slabih živali, buš, krav, pol crknjenih in okuženih živali. Rekel je tudi, da je to skandal za Šiško, mesarjev pa ni imenoval z besedo «ode-ruhi». Dr. V. Pegan predlaga prepis zapisnika ome-njene seje, ki je bil na zadnji seji verificiran, ne da bi bil navzoči občinski odbornik Fran Golob protestiral proti verifikaciji tega zapisnika, kateri se pa strinja z izpovedbo prič. Nato se zaslišijo še kot nove priče Ivan Klemenčič, poduradnik c. kr. držav. železnice in Edvard Zelenka, to-varnar v Spodnji Šiški, kateri priči izpoveda skoro isto kakor priča Zajc. Tožitelji-mesarji se hočejo vmeševati v razpravo, na kar jih pa dr. V. Pegan zavrne z besedami: «Ali mislite, da ste v mesnici ali na sejmu?! — Anton Pogačnik, žu-pan v Spodnji Šiški izpove, da se je omenjeni za-pisnik sestavil 2 ali 3 dni po seji. V zadnji ob-činski seji je bil verificiran, a navzoči mesar Golob ni ugovarjal verifikaciji. Pri dotični seji, ko je Borštinar govoril, se navzoča mesarja Martin Bevc in Fran Golob nista oglasila za besedo, Fran Burger, tovarnar v Šiški, izpoveduje, da je Borštinar rekel pri občinski seji, da pobijajo šišen-ski mesarji hrvaške buše in krave ter prodajajo meso za drag denar. Drugega se ne ve spominjati. Enako izpoveduje Anton Kadunc, Alojzij Roz-man, posestnik in mizarški pomočnik v tobačni tovarni, izpoveduje podobno in pravi, da ni mogel pri seji popolnoma razumeti Borštinarja, ker je bil 4—5 metrov od njega oddaljen in ker je bil zveča burna. — Martin Majcen, občinski tajnik v Spodnji Šiški, pove, da je zapisnik spisal dan poz-neje po svojih zapisnikih. Župan Anton Pogačnik izjavlja, da je poizkušal, ko je izvedel za tožbo me-sarjev, posredovati med strankami radi poravnave. Vsi mesarji so izjavili, da so pripravljeni odstopiti

od tožbe, ako odstopi tudi mesar Burja. Ta pa se ni hotel udati. — Nadalje izpovedujejo priče: Janko Gogola, davčni oficijal, Anton Kuntara, Ivan Noč poduradnika c. kr. držav. železnice in Josip Udovč, bločni ključavničar c. kr. držav. železnice, skoro vsi enako, da je Borštinar rekel na občinski seji, da se v Šiški prodaja smrd-ljivo meso, in izjavil, da so tudi izjeme. Le ti po-trjujejo tudi, da se po besedah Borštinarja navzoča občinska odbornika mesarja nista oglasila za be-sedo. Zastopnik obtožencev dr. V. Pegan predlaga, da se razprava preloži in zasliši tudi kot priča g. Lucija Božička. Dr. Novak predlaga pa, da se zaslišijo kot priče še: Gg. Al. Hvalec, mesarski pomočnik v Šiški, Ludovik Pust, mesarski moj-ster v Vodmatu in Joža Pečnikar, hlapac pri Pustu. Zadnja dva sta bila svoje dni uslužbenca pri šišenskih mesarjih. — Na to se razprava zopet preloži.

Celje. Ustanovilo se je dolgo zaželeno delav-sko telovadno društvo. Telovadi se dvakrat na teden pod vodstvom sodruga Fr. Koruna v telo-vadnici slov. okoliške šole v Celju. Da se je s tem ustreglo delavstvu v Celju in okolici, dokazuje ve-liko zanimanje za to društvo med delavstvom. «Narodni Dnevnik» pravi, da Slovencem pač ne bode treba telovaditi v tem društvu, češ saj imajo svojega Sokola. Naj ve «Nar. Dnevnik», da telo-vadi v del. tel. društvu največ sodrugov sloven-ske narodnosti. Slovensko delavstvo spoznava, da v sokolskih vrstah ni prostora zanj, ker služi danes Sokol poginjajoči liberalni stranki. Dokaz: serenada županu Iv. Hribarju, načelniku liberalne stranke ob izvolitvi za državnega poslanca. Društvo se je udeležilo oficijelno, to se ne da tajiti. In takih dokazov je še več. — Delavstvo se ne da več slepiti z nacionalnimi frazami, temveč gre tja, kamor spada. Svoji k svojim!

Iz Solkana. Pri nas v Solkanu imamo veliko delavcev, ki simpatizirajo s socialno-demokratsko stranko. To so pokazale zadnje pri volitvah šte-yilke. Kakor hitro se delavec zaveda in vidi, kaj zahteva socialna-demokratska stranka, kakor hitro spozna njen program, mu ostane enkrat za vselej zapisano v srcu. Socialist sem in družega sploh ne morem biti. A ni dovolj, da je samo po prepriča-nju socialni demokrat, ni dovolj, da glasuje za so-cialistične kandidate, ampak mora braniti ugled stranke, in odbijati nasprotniške napade. To pa lahko stori, ako redno čita delavsko časopisje. Mi Slovenci imamo «Rdeči Prapor», ki se lepo raz-sirja. A kljub temu je še veliko delavcev sodrugov, ki niso naročeni manj. Dolžnost vsakega sodruga je, da se nemudoma naroči. Izhaja trikrat na teden. Kakor hitro se mu privadi in ga začne čitati, bode spoznal, kako velik je njegov vpliv. Vsak so-drug mora postati tudi agitator ter ga priporo-čati prijateljem in znancem, ga zahtevati po vseh gostilnah in brivnicah, v katere zahaja. Pri nas v Solkanu imamo precej gostiln. Mi zahajamo tja, v gostilnih pa ne dobimo svojih časopisjev. Torej je opravičeno, ako zahtevamo, da morajo vse gostilne, v katere zahajamo, biti naročene na «Rdeči Pra-por». Sodrugi! pustimo vse naše nasprotnike po gostilnah, naj kriče, kar hočejo. V gostilni se prič-kati in pripraviti sploh nima nikakšnega pomena, ker tam vlada in dija le alkohol. Naši nasprotniki nimajo nikakšnega poguma, nastopiti trezno proti nam, ker vedo, da proti našemu programu ne mo-rejo iti. A kadar dobijo moč alkohola, potem se razlije vsa njih modrost in besno kriče, eni o veri, drugi o narodnosti, tako da se morajo revčki člo-veku prav smiliti. Tako je tukaj v Solkanu. Pustimo vse te reči pri miru, pa pojdemo po poti, katera nam je načrtana, ker nas pripelje enkrat do gotove zmage.

Sodrug iz Solkana.

Podgora. Minulo je že več mesecev, odkar je potekel rok za občinske volitve v podgorski ob-čini in se še ne ve, kdaj bodo razpisane. Vzrok, zakaj niso razpisane, nam dozdaj ni znan; go-tovo je pa prvo to, da se podgorsko ljudstvo za-nima za take reči malo ali pa celo nič. Čeravno je občina institucija prve vrste za ljudske interese, je zelo težko dobiti človeka, da bi se zato zanimal. To izvira odtod, da je naše delavstvo in mali kmet v takih rečeh malo poučen in da nima o tem naj-manjšega pojma. Za občinske volitve in za to, kar se v občini uganja, je malekje tako malo zani-manja kakor pri nas. Tisti pa, ki se za stvar za-nimajo, se čutijo osamljene in v resnici tudi so. In če se vpraša kakšnega «ta boljših» kdaj bodo volitve ali kaj se je na občinski seji ukrenilo, je odgovor kratek: Kaj ti? Saj ti nimaš volilne pra-vice v občini! Ti si delavec. Taki so navadno odgovori. In tako gre stvar mirno naprej; ozel pa čakaj, da trava zraste.

Kakor že omenjeno, tače že četrto leto, odkar je bilo izvoljeno sedanje starestinstvo; čas je torej, da se vendar enkrat razpišejo volitve. Upanje je, da v kratkem, ker je baže imel aktualni «občinski zbor» zadnjo sejo dne 6. t. m., kjer so naši «patres patriae» delali za blagor ljudstva.

Upamo, da se ljudstvo vzdrami in da si izvoli take zastopnike, ki bodo res zastopniki ljudstva, in ki se ne bojijo, bolj energično nasto-pati za ljudske koristi. Na delo torej! Ker razmere naše občine so postale res kritične in se danna-dan slabšajo.

Gorica. («Soča» modruje.) V gorškem liberalnem glasilu se je nekdo spomnil, da je bil polem liberalne stranke ob zadnjih deželnozborskih vo-litvah vendarle nenavadno hud in mogoče je, da je pri pregledovanju bojišča tudi izpoznal, da so se nekdanji pristaši slavne liberalne stranke razlezli kakor rakovi otroci. Do te točke bi bilo vse dobro. Ampak tedaj je mož hotel delati konkurenco pis-krovezom in se je spravil na kopanje liberalne stranke. No, vsako delo, ob katerem je že naprej izključen vsak uspeh in vsaka korist, je z nekega stališča občudovanja vredno. V politiki je seveda bolj smešno. In kdor se je potrudil, da je prečital celo vrsto člankov, ki jih je «Soča» objavila pod naslovom «Naša stranka», je za svojo požrtvoval-nost prav zaslužil, da se je mogel od srca nasme-jati budalostim, ki jih «Soča» prodaja svojim potr-pežljivim bralcem. Ne maramo zahtevati od svojih čitateljev enake požrtvovalnosti, pa jih zato ne bodemo mučili s predolgimi citati. Ampak vendar jima moramo podariti vsaj majhen šopek cvetlic, ki so tako milo zaduhtele na gredicah «Soče». Takole modrujejo liberalni list:

«Naša stranka (namreč liberalna), ni stanov-ska. Ona obsega vse stanove, ker hoče vsem pomagati. Vsak stan se lahko organizira zase, v politični stranki pa vsi skupaj. Političen boj mora biti skupen. Noben stan ne sme dru-gemu škodovati . . . Socialno-demokratska stranka je frakarska in ni demokratska, temveč-absolutistična, ker jo vodi «absolutist» dr. Tuma . . .»

Človek, ki to bere, se ne more jeziti, ampak mlo se mu stori; zakaj veseliti ga vendar n emore, da se zopet nekdo na tak način pripravlja za blaznico. Končno se smili človek še sam sebi, ker nima bolj h nasprotnikov . . . Ali je mogoče, da bi člo-vek, ki je napisal tako gorostasne kolobocije, verjel sam sebi? Saj ni treba, da bi bil učen kakor deset profesorjev; ampak če zna človek držati pero v roki, bi se mu vendar prisodilo nekoliko več razuma. In če piše v političen list, bi se smelo zahtevati toliko, da bi vedel, kaj je politika. No, dobrodušni ljudje smo, pa nočemo «Sočinih» flo-zofev spravljati v prav preveliko zadrego. Sicer bi jih kar vprašali, kako si pravzaprav mislijo to: Koristiti vsemu stanovom, ne da bi se komu sko-dovalo? Mislimo, da bi bila prevelika težava, če bi gospodje morali dajati odgovor, zakaj tako pre-brisani vendar še niso, da bi znali povedeti, kako je mogoče, kar je samo po sebi nemogoče. Bo-dimo torej usmiljeni pa pustimo to.

Ampak nekaj družega. «Soča» pravi: «Vsi stanovi, kmet, delavec, trgovec, uradnik, krčmar, podjetnik i. t. d. se lahko organizirajo v stanovskih organizacijah, v politični stranki pa morajo biti vsi skupaj.» Tu bi že bilo treba psihiatra. Čemu, ce-njena «Sočica», naj bi pa bile organizacije, ki jih v svoji šolarski narodnosti imenuješ «stanovske»? Menda pač zato, da bi si z njimi posamezni «sta-novi» kolikor mogoče boljše razmere. Zakaj za vsak stan posebno organizacijo? Pa ne da bi bila spoznala, da imajo različni «stanovi» različne inte-rese, ki si v sednji krasni družbi drug drugemu nasprotujejo.

Kakšen namen ima pa politika? Ali so veliki «Sočini» učenjaki že kdaj razmišljali o tem vpra-sanju? Če ne, kar je najbolj verjetno, jim pa malo pomagajmo. Politiki je svrha, izboljšavati in izbolj-sati razmere. In sedaj, premodra «Soča», nam povej: Katere in čigave razmere naj izboljša poli-tika liberalne stranke? Razmere vseh stanov? . . . Zaboga! Če so interesi vseh stanov enaki, čemu potem različne stanovske organizacije? Če pa priznava za vsak stan posebno organizacijo, da interesi raznih stanov niso enaki, tedaj smo rado-vedni, po kakšnem čudežu naj bi naenkrat postali enaki za politično stranko? . . . Ako ne bi bili tako neznansko mehkega srca, kakor smo in če ne bi imeli v duši le kaj hudobnosti, bi zdajle zaklicali: Kar piše «Soča», je nesramna lumparija, s katero hoče preslepiti ljudstvo! Toda kaj bi človek ubo-gega reveža razglašal za žensalnega hudodelca. Go-riski liberalci ne vedo nič, ne znajo nič, ampak pišejo, lažejo, da se vse kadi, nazadnje so pa še sami prepričani, da je vse res. Ali pa vsaj zdi se jim tako. Zaradi tega bi tudi bilo zelo nevhvalno delo, poučevati jih in jim dokazovati, da sta si egenj in voda enako nasprotna v mali koči kakor v veliki palači ali pa na prostem zraku.

Česar ne razumejo tako imenitni gospodje, so pa že davno prebavili zavedni delavci, ki vedo, da se suče vsa politika okrog razrednih interesov in da morajo delavci le tedaj varovati svoje koristi in se razvijati, če se tudi politično organizirajo kot delavski razred.

Seveda ima tudi naivnost «Sočinih» član-karjev gotove meje. So že med njimi taki, ki prav dobro vedo, da so nasprotja med izkoriščevalci in izkoriščevanim, ampak nočejo tega priznati, ker vedo, da je zanje vedno bolje, če tele ne izpozna, da ga hoče mesar zaklati. Pa tudi ta gluma ne bo več dolgo pomagala. Zakaj stvar je ta: «Soča» deklamira in poje doma, kako lepo bi bilo, če bi bilo vse, kar vse pod njeno komando; ljudstvo pa pogleda malo na Dunaj in vpraša, kaj dela dr-žavni zbor, ki je središče politike — in kaj izpozna? Na eni strani stoje podraževalci živil, ki si hočejo polniti žepe, na drugi pa zastopniki ljudstva, ki ne ve več, kako bi kupilo kruha; na eni strani mili-

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo, Vaše oči, žilci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko «Elsfluid». Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubiici, Elsin trg šte. 252 (Hrvaško).

tarizem in vsi, ki se zanašajo nanj, da jim bo pomagal krstiti nezadovoljnost, na drugi pa tisti, ki naj bi ga krmili in mu kupovali puške, sabljice in barčice. In liberalni list noče nič drugega, kakor da bi bili v eni stranki tisti ki vihte bič, in tisti, katerim pada na pleča. Seveda — pri «Soči» bi bili neumni, če bi ljudstvu kar naravnost rekli: «Mi smo tvoji naravni nasprotniki». Toda se bolj bi bilo neumno ljudstvo, če bi verjelo, da nimajo liberalci nobene toplejše želje, kakor odvzeti re-vežim bremena, pa si jih naprtiti sami. In ker de-lavno ljudstvo ni neumno, jim ne verjame.

Shodi.

Pejma. (Zaupen in javen shod.) V torek, dne 9. t. m. je bil pri nas dobro obiskan zaupen shod, kako potrebna je bila pri nas politična orga-nizacija. Še nista minila dva meseca od tistega časa, ko nismo smeli v naši občini niti govoriti o socia-lizmu. Lokala za sestanke sploh nismo dobili. Danes pa imamo že lepo število pristašev in članov, in organizacija se prav lepo razvija. Na shodu je go-ovoril sodrug Petejan o političnem položaju in o draginji, razlagal je pomen politične in gospodarske organizacije za delavstvo ter važnost delavskega časopisja. Po njegovem govoru se je pa sklenilo, da se skliče takoj za nedeljo, 14. t. m. javen ljud-ski shod.

To se je tudi zgodilo. Dnevni red je bil: Po-litični položaj; vodil je shod sodrug Komavli, poročal je pa sodrug dr. Dermota. V krasnem govoru je naslikal sedanjí politični položaj v Av-striji, pojasnil vzroke neznosne droginje, kritiziral protiljudsko delovanje klerikalnih in liberalnih pos-lancev v državnem zboru in doma, končno pa je razpravljaj o pomenu soc.-dem. stranke za goriško ljudstvo. Zaključil je svoj znamenit govor s poz-i-vom, da naj se tudi pevmanski delavci trdno okle-nejo svoje organizacije ter naj pridno naročajo in čitajo delavsko časopisje. Ves govor sodruga dr. Dermota so delavci poslušali z največjim zani-manjem in ga spremljevali z glasnim odobravan-jem. Omenimo naj še, da je bila dvorana natla-čeno polna.

Podmelec. (Javen shod.) Za pogostoma so delavci in kmetje našega kraja izražali željo, da bi se tudi v naši občini enkrat priredil shod, na ka-terem bi lahko slišali, kaj je pravzaprav socializem in kakšen je socialno-demokratski program. Da se ga je velik del ljudstva pri nas dolgo plašil, je umevno, zakaj nasprotniki, zlasti popi, so ga slikali tako črnega kakor hudiča. Ker je pa prihajalo vse več in več tistih, ki bi bili radi na svoja ušesa si-li-sali, kako in kaj, se je navsezadnje vendar pri-redil preteklo nedeljo javen shod na Ilovci v veliki dvorani gospoda Drekonja. Reči se mora, da je bil shod naravnost impozanten. Veliki prostori so bili do zadnjega kota polni delavcev in kmetov, pa tudi lepo število železničarjev je bilo med poslušalci. Predsednik shodu je bil železničar sodrug Černe iz Sv. Lucije. Poročal je pa sodrug dr. Tuma iz Gorice. Njegovega zanimivega govora, ki je trajal dve uri, seveda ne moremo tukaj ponav-ljati. Bodi pa povedano, da so poslušalci z največjo pozornostjo poslušali razlaganje socialističnega pro-grama, razglabljaje političnega položaja in opisa do-matih razmer, posebno kritiko liberalne in klerikalne stranke ter njihovega delovanja «za goriško ljud-stvo», kateremu več škodujejo nego koristijo. Ker je postalo pozno, se je sklenilo, da se skliče radi usta-novitve krajne politične organizacije poseben shod v čim krajšem času. Na to je predsednik ob sploš-nem navdušenju zaključil shod, ki je našemu ljud-stvu pokazal, da je socializem vse drugačen kakor so nam ga slikali. Kar naravnost se mora priznati, da se nismo slišali tako jasnega in pametnega pro-grama kakor je socialno-demokratski. Zato se ga bomo tudi oprijeli in se z njim bojevali do zmage.

Sy. Križ pri Trstu. V nedeljo 14. nov. dop. se je vršil pri nas zelo lepo obiskan javni shod, na katerem je razmotrival o vzrokih draginje sodr. Anton Kristan iz Ljubljane. Poročevalec je temeljito pre-bral draginjsko vprašanje, pokazal jasno, kje je is-kati krivce sedanjemu gospodarskemu položaju v državi in v rodbini. — Popoldne istega dne je bil shod z enakim dnevnim redom v Nabrežini, kjer je poročal tudi sodr. Anton Kristan. — Vsepeh obeh shodov ne bo izostal, ker je govornik zelo poljudno pokazal, kje je od pomoč, namreč v dobri politični, strokovni in gospodarski organizaciji. Vrste članov zveze klesarjev tako v Sv. Križu kakor v Nabrežini se morejo pomnožiti, prav tako tudi vrste članov nabrežinskih delavskih zadrug! — Na delo po-vsod!

Umetnost in književnost.

: «Naši Zapiski», zvezek 11, je izšel s sle-dečo vsebino: Abditus: Novi vidiki. — Dr. Bo-gomil Vošnjak: O pomenu sociologije. — Dr. D.: Narodnostno vprašanje na zboru češke socialno-demokratske stranke. — Ebin Kristan: Herceg-Bosna. — Pregled: Narodno gospodarstvo; litera-tura; šolstvo.

: Novo Cankarjevo delo. Kakor čujemo, je v tisku nova Cankarjeva tragedija, ki ima naslov «Hlapci», igra v večjem slovenskem trgu in ima splošno socialno, kolikor toliko politično ozadje. Knjiga izide pri Schwentnerju v Ljubljani, uprizori se pa zaloigra v kratkem v slovenskem gledališču

v Ljubljani. Čujemo, da se zanima za igro tudi zagrebško gledališče.

Slovensko gledališče. V četrtek je imelo ljub-ljansko gledališče zopet svoj praznik. Gostoval je gospod Borštnik iz Zagreba v naslovni ulozi Strindbergove drame «Oče», ki je zanj kakor nalašč ustvarjena. «Oče» je jako zanimivo in efektno delo, s čimer seveda ni rečeno, da se je treba z njega tendenco in s Strindbergovimi na-zori, ki so se razvijali po čudnih potih, strinjati. Borštnik je s svojo dosledno realistično, živo igro postavil na oder tip kakor ulit iz bron. Kot prava umetnica mu je stala ob strani ga. Borš-tnikova, pa je napravila ženo, ki jo je Strind-berg naslikal z vsem svojim sovraštvom do spola, kolikor je le bilo mogoče verjetno. V manjših ulogah so zaslužili vso pohvalo gđna. Wintrova (hči) ga. Bukškova (dojilja), ter gospodje Da-nilo (pastor), Povhe (vojaški sluga) in (Skr-binšek (zdravnik). Bil je na sploh srečen večer.

Opereta. V četrtek smo zopet slišali Eys-lerjevo «Umetniško kri». Pelo in igralo se je veliko bolje kakor pri premieri, pa je bil tudi splošni učinek ugodnejši in godba je prišla do ve-ljave, česar se o sobotni predstavi ni moglo reči. Mogoče, da je premiero pokvaril dim, katerega je bila vsa hiša polna.

Domače vesti.

— **Nekateri gostje** za jugoslovansko konferenco pridejo že danes popoldne ob 1/6. z brzovlakom v Ljubljano. Zagotovo se takrat pripelje več hr-vatskih sodrugov. Najbrže pa pridejo tudi še drugi ob tistem času.

— **O volitvah v obrtno sodišče** se je «Slo-venec» postavljaj kakor sodnik nad moralno, pišoč: «Socialni demokratje so delali včeraj z vsem na-silstvom. Psovali, sramotili, preklinjali so pijani rdečkarji, da se je vse kadilo. Nad počenjanjem rdeče svojati so se zgražali celo pametnejši so-drugi.» Na to nam piše sodrug, ki nedvomno sodi med pametnejše: «Slovenec» hodi povedano, da so bili socialni demokratje še vse premehki in pre-milostni spričo nesramnega vedenja klerikalnih za-peljivcev, ki so gonili nezavedne ljudi na volišče kakor živino v klavnico. Tista surovost, ki jo je videl «Slo-venec», je izmišljena od konca do kraja, ali če so jo skupili Gostinčar, Medica, Vrtačnik in Nachtipal, bi bili zaslužili še vse kaj drugega, čeprav so klicali policijo na pomoč. In klerikalci naj bodo veseli, da so te volitve končane, zakaj če bi bili še enkrat nastopili s takim sleparstvom kakor zadnjič, ne bi bil mogel nihče več pomiriti razburjenih volilcev. Zato pa priporočamo klerikalcem prihodnjč drugo taktiko, zakaj drugače bodo bridko obžalovali svoje sleparijo.

— **Predavanja «Vzajemnost»** v Ljubljani so se v kratkem času delavcem tako priljubila, da se množi število poslušalcev od tedna do tedna. Pre-tečeni četrtek je predaval gospod profesor Reis-ner o predmetu «Zrak in življenje». Njegov način predavanja je živ, tako najdejo njegove besede kmalu pot do poslušalca in znajo stopnjevati nje-govo zanimanje do konca, tembolj ker se odlikuje z lahko umljivostjo. Svoje predavanje je podprl z mnogimi fizikalnimi eksperimenti, s katerimi si je pridobil posebno priznanje poslušalcev. Ta četrtek je predaval gosp. dr. Demšar o «Higijeni kože», torej o vprašanju, ki je splošnega, a za delavce še posebnega pomena. Prav očitno se je opazalo, kako obračajo udeleženci vso pozornost predava-telju, ki je govoril tako poljudno, kakor je o zdrav-niskem predmetu le mogoče. Tudi on je žel obilo pohvale.

— **Dramatična šola «Vzajemnost»** v Ljubljani se prav lepo razvija. Prvotna plašljivost, ki je v začetku neizogibna, je že precej premagana, člani šole kažejo veliko veselja za stvar in splošna mar-ljivost je omogočila, da so se že pričele redne vaje v dveh partijah. Če se bo tako ugodno razvi-jalo dalje, bodo ljubljanski delavci še letos lahko videli svojo, seveda diletantovsko, predstavo.

— **V ljubljanski delavski šoli** je za tečaj o socializmu pristop mogoč še do prihodnje ure. Kdor bi se torej še rad vpisal, naj se čim prej oglasi v društveni sobi «Vzajemnosti», Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje na desno.

Strokovni pregled.

Strokovne organizacije na Slovenskem, pozor: Meseca decembra se skliče konferenca vseh stro-kovnih organizacij po Slovenskem. Prosi se, naj naznanijo posamezne strok. organizacije po deželi! kedaj smatrajo za najbolj pripravno, da se skliče. Nekateri so se izjavili za božične praznike. Prosim do konca novembra odgovor! Anton Kristan, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

Seja strokovne komisije v Ljubljani se vrši v torek 23. novembra v tajništvu. Začetek ob 8. uri zvečer. Prosi se dovoljne udeležbe. Anton Kristan.

Tobačno delavstvo, organizirano v Strokovni zvezi tobačnih delavcev in delavk, skupina Ljub-ljans, ima odsej v društvenih prostorih vsak torek — takoj po delu — društveno diskusijo. Vsak prvi torek v mesecu bo društveni shod. — Naj bo vedno obilna udeležba!

Društvene vesti.

Š Delavska tiskovna družba v Ljubljani opo-zarja vse člane, ki redno ne plačujejo deležev, na določbe pravil. — Dalje opozarja vse cenjene pri-jatelje, da ima v zalogi še prav mnogo iztisov vseh brošur. Zadnji čas so izšle: «Vojna in socialna demokracija» — «Franca in druga» ter «Taj-nosti španske inkvizicije».

Pripravlja se «Pomen tujk v časopisih in knjigah». Naročila se za to brošuro že vspre-jemajo. — Glede okrožnic, ki jih izda smpatja kak privatnik, če je tudi v ti ali oni zvezi z De-lavsko tiskovno družbo, ni delati odgovorno «De-lavsko tiskovno družbo v Ljubljani». Njo zastopa na zunaj edino njen načelnik sodr. Anton Kristan.

Zadnje vesti.

Jugoslovanska konferenca. Praga, 19. no-vembra. Izvrševalni odbor češkoslovanske socialno-demokratske stranke je sklenil, delegirati na jugo-slovansko konferenco sodruga dr. Boh. Šmerala in Antonina Bruha. V Ljubljano prideta oba v so-boto popoldne.

Sarajevo, 19. novembra. Delegati iz Bosne in Hercegovine za jugoslovansko konferenco pri-dejo v Ljubljano jutri, v soboto, z brzovlakom ob pol 6. zvečer.

Politični položaj. D u n a j, 19. novembra. Naj-bolje bi se momentani politični položaj označil z besedo cigu-migu. Pozvetuje se semintja, objavljajo se izjave, ki povedo malo ali pa nič, tiskajo se pisma, ki nasprotujejo izjavam, pisma ki niso res-nična, končno je zopet vse tam, kjer je bilo. Bie-merth je včeraj imel v gospodski zbornici govor, kjer je na dolgo in široko razkladal, kako pravična da je njegova vlada, trdil, da se ne oklepa svojega mesta, pripovedal, da nič ne nasprotuje Slovanom in zaključil približno s tem, da bo čakal, kaj se bo zgodilo. Z nemškimi strankami je imel danes zopet sejo. Potem so nemški svobodomislici konferirali s kršč. socialci in o tej konferenci se je izdala sledeča iz-java: «Nemške stranke so pripravljene, začeti s pogaja-nji o realnem delavnem programu ter o rekonstrukciji kabineta, če bodo jamstvo, da se bo neovirano izvršila razprava o proračunskem provizoriju». O tem sklepu je dr. Sylvester obvestil poljski klub, ki je na to sklical sejo. Tudi Slovanska Enota je imela po-svetovanje, ki je bilo mestoma zelo burno. Neka-teri češki poslanci hočejo na vsak nači, da bi se nadaljevala obstrukcija, večina je pa baje nasprotna.

Narodno vprašanje na Ogrskem in Hrvat-skem Zagreb, 17. novembra. Za avtokratične na-zore ogrske in z njo združene hrvatske vlade glede na narodno enakopravnost in politično svobodo na Ogrskem in na Hrvatskem so značilni trije dogodki zadnjih dni, za katere sta odgovorni ogrska in hr-vatska vlada.

Srbski cerkveni kongres, ki je popolnoma avto-nomna korporacija, je od nekaj rabil srbski jezik za svoje obravnavanje in uradovanje. Pred kratkim je ogrski učni minister grof Apponyi izdal na-redbo, ki vsiljuje kongresu madžarsčino. Proti naredbi je kongres vložil priziv. Uradno se sedaj naznanja kraljevski odlok, ki zavrača priziv.

Nekateri hrvatski poslanci so brzojavno napro-sili kralja, da se skliče hrvatski sabor. Kabi-netna pisarna je vrnila vse brzojave brez opombe.

Razne občine in korporacije na Hrvatskem so deloma brzojavno, deloma pismeno naprosile kralja, naj se razveljavi ukaz, ki zabranjuje rabo ciril-ske pisave na Hrvatskem. Tudi te prošnje so se vse vrnile brez opazke.

Perzija. Teheran, 16. novembra. V perzijs-kem parlamentu, ki se je danes zopet otvoril, je ministrski predsednik Sipahdar prečital prestolni govor, v katerem se pravi, da moti samo navzoč-nost ruskih čet na perzijski zemlji sicer izvrstne razmere med Perzijo in drugimi državami.

Program «Vzajemnosti» v Ljubljani za prihodnji teden od 21. do 27. novembra 1909:

Ned. 21. nov.: Plesne vaje. Vodja St. Dražil. Hafnerjev društveni salon ob sv. Petra cesti št. 47. Od 2 pop. do 7. zvečer.
Pond., 22. nov.: Ob 8. uri zvečer v veliki dvorani «Nar. Doma» v čast delegatom in gostom jugo-slov. konferenca «Konzertna akademija». Na-tančnejši spored se dobi na licu mesta.
Torek, 23. nov.: Seja osrednjega odbora. Društveni lokal. Za-četek ob 8. zvečer.
Sreda, 24. nov.: Dramatična šola. Poučuje E. Kristan. Dru-štvena soba, Šelenburgova ulica 6, drugo nadstropje na desno. Začetek ob 8. zvečer.
Četr., 25. nov.: Javno predavanje v «Mestnem Domu». Pre-dava ces. svetnik profesor Franke o pred-metu «Pogoji kulture». Predavatelj name-rava zlasti z zemljepisnega stališča ob glo-busu pojasniti temeljne razmere sloveskih bivališč. Začetek točno ob 8. zve-er.
Pet., 26. nov.: Delavska šola. Predmet: «Praktično delo v organizaciji». Poučuje I. Kocmur. Društvena soba. Začetek ob 8. zvečer.
Sobota, 27. nov.: —

Izjava.

Podpisani Franc Bernoth izjavljam, da na-vedbe v pismih naslovljenih na kranjsko obrtno družbo na Jesenicah, v katerih se dolžijo Vinko Valčič, Peter Prevc in Simon Ogris, tovarniški de-lavci na Savi tatvine sedov niso resnične in jaz nič ne vem o takih tatvinah.

Kranjska gora, 12. novembra 1909.

Franc Bernoth.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vase
glasilo. . . Agitirajte
povsod za **„Rdeči Prapor“!**

H. Suttner

Ljubljana :: Mestni trg
razpošila ure, zlatnino in
srebrnino na vse kraje sveta,
obrnite se zanesljivo na domačo slovensko
tvrdko. — Veliki novi cenik zastoni.

Novost: Ploščnata, tanka, prava
nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6
kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli,
prav natančno 36 ur idoča K 450. —
Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno
jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar
vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi:
nikelnasta K 120, srebrna K 5.— 23

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

Majboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivega puljenega 2 K, bolj-
šega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h;
belega 4 K; belega, puhanega 5 K
10 h; 1 kg velefinega, snožnobe-
lega puljenega 6 K 40 h, 8 K;
1 kg puha, sivega 6 K, 7 K; be-
lega finega 10 K; najfinejši prsi
12 K puh. Kdor vzame 5 kg dobi franko

Izgotovljene postelje

z gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nan-
kinga, perica, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvama zglav-
nikom, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim;
sivim, jako stanovitnim puhaštim posteljnim perjem 16 K,
napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po
povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali
zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch, Deschenitz št. 758, Češki les

(Böhmerwald). — Ceniki zastoni in franko. 15—12

50 % prihranka

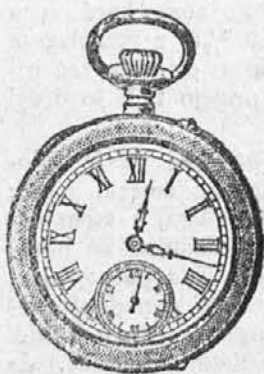
na stroških v gospodinjstvu in vobče trdno zdravje
dosežejo v rodovini tiste gospodinjke, ki kupujejo
namesto kave, čaja, sladnega čaja i. t. d. najboljše
in najcenejše hranivo, imenovano

Sladin

i. j. dr. Trnkoczyja sladni čaj. Sladinu je treba
dodajati malo mleka in sladkorja, zaradi tega se
pri njem mnogo prihrani. En zavoj 1/4 kg velja
50 vinarjev. Po pošti pošiljamo najmanj pet zavojev.
Glavna zaloga v Ljubljani, lekarna Trnkoczy

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Ceniki zastoni
poštne prosto!

Pozor!

Kdor želi imeti dobro
uro, naj jo zahteva z
znamko „Union“, ker te
ure so najbolj trpežne in
natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
uraru in trgovcu
v Ljubljani

delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
„Union“ v Bielu in
Genovi. 40—32

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v
Ljubljani.

Ali ste že dobili fonograf zastoni?

Da povsod vpeljem svoje izborne najno-
vejše valjarje, imenovane „Goldhart“, sem se
odločil, da razdelim 2500
fonografov. Zahtevajte prospekt,
obtemu vpošljite 10 vinaro znamko in lahko
prejmete zastoni in colnine prosto krasen
koncertni fonograf. 6—2

I. fonografski uvoz L. Löwin
Dunaj VI., Gumpendorferstrasse 111.

Vsi, ki se čutilite trudne in slabotne,

ki hočete okrepiti svoje slabotno telo in pojačiti svoje pregnane in
utrjene žvece, ste nervozni, neodločni, bolelni in oslabei za-
radi oslabljivih bolezni; vsem doječim materam, dojiljam in
dojencom, če jih ne hranite z materinim mlekom, če hočete
imeti čvrste in zdrave otroke, vsem tistim priporočamo
žive utrjuječe, okrepjujoče in kri tvoreče hranivo, ki se ime-
nuje **Sladin**, t. j. doktorja pl. Trnkoczyja sladni čaj. S sla-
dinom se prihrani 50% na stroških v gospodinjstvu. Vse to
dokazujejo tisoči izprijeval. En zavoj 1/4 kg velja 50 vinarjev.
Po pošti najmanj pet zavojev. Glavna zaloga lekarna Trnkoczy,
Ljubljana. 52—2

Kupujte šolske potrebščine

le v trgovini s papirjem

Ivan Vrečko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Zaradi preselitve 10 % popusta.

Varujte se

zanemarjanja pri bole-
zenskih pojavih, ki se
lahko razvijajo. Če kaš-
ljate, če ste hripavi, za-
slizeni, n hodni in brez
slasti, če opazite, da iz-
gubite na teži svojega
života, če se ponoči po-
tite, če se čutilite slabega
in izmučenega, naročite takoj
**Orkenjev si-
rup iz lipovega medu**, da se te po-
jave takoj omeje. Steklenica za poskušnjo 3 K, velika
steklenica 5 K, 3 steklenice franko 15 K po povzetju
edino po Orkenjevi lekarni apostolov v Budapešti,
Josefsring 64, Depot 31. 1

Modna trgovina.

P. MAGDIĆ

Ljubljana

nasproti glavni pošti

priporoča:

35—30

vse modne in nakitne predmete, potrebščine
za krojače in šivilje, damsko perilo, bluže,
hišne halje, spodnja krila, narodne vezenine,
zastave, trakove in znake.

Klobuke za dame in deklice.

Potrebščine za modistinje.

Popravljanje damskih klobukov.

Posebni oddelek

: za gospode :

Vse vrste klobukov za gospode in otroke,
tkano barvasto in belo perilo, kravate, ro-
kavice in vse športne in toaletne predmete.

Ustanovljena 1847.

52—49

Ustanovljena 1847

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in go-
sposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša tvrdka za
naročevanje ozi. nakupovanje!

Čoplov za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodah po 1/2, 1/3, 1/4

in 1 kg. 104—102

Jantarjeve glazure za podo. Edino trpežno in naj-

lepše mazilo za trde in mehke podo.

Voščila, štedilnoga, brezbarvnega in barvastega za

podo; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Maslobo za usnje.

Oljnatih barv, priznanih najboljših.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Glpea, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolinaja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzoroav za slikarje, najnovejših.

Ustanovljeno
1. 1882.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
1. 1882.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.